

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 316/2019
17.04.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Маје Ковачевић Томић и Радослава Петровића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Меденицом, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због продуженог кривичног дела примање мита у саизвршилаштву из члана 367. став 1. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости и допуни истог захтева бранилаца окривљених АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД – адвоката Вићентија Даријевића и Деане Берак Савковић, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Зрењанину 1К бр.107/11 од 18.07.2018. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.1094/18 од 11.12.2018. године, у седници већа одржаној дана 17. априла 2019. године, већином гласова, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости бранилаца окривљених АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД – адвоката Вићентија Даријевића и Деане Берак Савковић, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Зрењанину 1К бр.107/11 од 18.07.2018. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.1094/18 од 11.12.2018. године, док се допуна истог захтева у односу на окривљеног АА ОДБИЈА као неоснована, а у односу на окривљене ББ и ГГ ОДБАЦУЈЕ као неблаговремена.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину 1К бр.107/11 од 18.07.2018. године, окривљени АА је, поред осталих окривљених, оглашен кривим због извршења продуженог кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. КЗ и продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја у саизвршилаштву из члана 359. став 1. КЗ, окривљени ББ због извршења кривичног дела злоупотреба службеног положаја у саизвршилаштву из члана 359. став 1. у вези члана 33. КЗ, кривичног дела превара у покушају из члана 208. став 3. у вези става 1. у вези члана 30. КЗ и продуженог кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. КЗ, окривљени ВВ због извршења продуженог кривичног дела давање мита из члана 368. став 1. КЗ и продуженог кривичног дела превара из члана 208. став 3. у вези става 1. КЗ, окривљени ГГ због извршења продуженог кривичног дела превара из члана 208. став 3. у вези става 1. КЗ, а окривљени ДД због извршења продуженог кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 1. КЗ, кривичног дела

примање мита из члана 367. став 1. КЗ и кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ. Након што су окривљенима АА, ББ, ВВ и ДД утврђене појединачне казне за свако од извршених кривичних дела и то окривљеном АА за продужено кривично дело из члана 367. став 1. КЗ казна затвора у трајању од две године и четири месеца, а за продужено кривично дело из члана 359. став 1. КЗ у вези члана 33. КЗ казна затвора у трајању од осам месеци, окривљеном ББ за кривично дело из члана 359. став 1. у вези члана 33. КЗ казна затвора у трајању од четири месеца, за кривично дело из члана 208. став 3. у вези става 1. у вези члана 30. КЗ казна затвора у трајању од три месеца и новчана казна у износу од 100.000,00 динара, а за продужено кривично дело из члана 367. став 1. КЗ казна затвора у трајању до две године и један месец, окривљеном ВВ за продужено кривично дело из члана 368. став 1. КЗ казна затвора у трајању од шест месеци а за продужено кривично дело из члана 208. став 3. у вези става 1. КЗ казна затвора у трајању од једне године и новчана казна у износу од 100.000,00 динара, те окривљеном ДД за продужено кривично дело из члана 357. став 1. КЗ казна затвора у трајању од четири месеца, за кривично дело из члана 367. став 1. КЗ казна затвора у трајању од две године, а за кривично дело из члана 359. став 1. КЗ казна затвора у трајању од три месеца, окривљени су осуђени, и то окривљени АА на јединствену казну затвора у трајању од две године и девет месеци, окривљени ББ на јединствену казну затвора у трајању од две године и шест месеци и новчану казну у износу од 100.000,00 динара, окривљени ВВ на јединствену казну затвора у трајању од једне године и четири месеца и новчану казну у износу од 100.000,00 динара, окривљени ГГ на казну затвора у трајању од једне године и новчану казну у износу од 100.000,00 динара, а окривљени ДД на јединствену казну затвора у трајању од две године и шест месеци. Истовремено је одређено да су окривљени новчане казне дужни да плате у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, те да уколико не плате новчане казне у одређеном року, суд ће новчане казне заменити казнама затвора, тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, с тим да казна затвора не може бити дужа од 6 месеци.

На основу члана 63. став 1. КЗ, окривљенима је у изречене казне затвора урачунато време проведено у притвору, и то окривљеном АА, ББ и ВВ од 01.02.2011. до 20.04.2011. године, окривљеном ГГ од 01.02.2011. до 17.05.2011. године, а окривљеном ДД од 01.02.2011. до 12.05.2011. године.

Истом пресудом, на основу члана 80. став 1. у вези члана 85. КЗ, према окривљенима АА, ББ и ДД изречена је мера безбедности забране вршења позива службених лица у МУП-у РС у трајању од једне године, рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере.

На основу члана 264. став 1. ЗКП, окривљени су обавезани да на име судског пашала плате износе од по 20.000,00 динара сваки, као и да солидарно плате трошкове кривичног поступка у износу од 12.900,00 динара, све у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде, а на основу члана 258. став 4. ЗКП, оштећене осигуравајуће куће наведене у изреци првостепене пресуде упућене су на парницу ради остваривања имовинскоправног захтева.

Ставом II исте пресуде, на основу члана 423. тачка 2) ЗКП, ослобођени су од оптужбе, и то окривљени ГГ да је извршио кривично дело превара из члана 208. став 3. у вези става 1. КЗ описано под тачком 27 измењене оптужнице, а окривљени ДД да је извршио кривично дело примање мита из члана 367. став 1. КЗ описано под тачком 30 измењене оптужнице, јер није доказано да су учинили наведена кривична дела.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.1094/18 од 11.12.2018. године, поред осталог, жалбе окривљених АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, изјављене преко браниоца – адвоката Вићентија Даријевића и жалба Вишег јавног тужиоца у Зрењанину, одбијене су као неосноване, а првостепена пресуда у делу у којем се односи на наведене окривљене, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднели су браниоци окривљених АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД – адвокати Вићентије Даријевић и Деана Берак Савковић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреде закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев као основан и преиначи правноснажне пресуде, тако што ће окривљене ослободити од оптужбе, или да побијане пресуде укине и предмет врати на поновни поступак и одлуку, а накнадно су поднели и допуна захтева за заштиту законитости због повреде закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Врховни касациони суд доставио је захтев за заштиту законитости и допуна захтева Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, и у седници већа, коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП) размотрио списе предмета, са правноснажним пресудама против којих су захтев за заштиту законитости и допуна захтева поднети, па је након оцене изложених навода, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован, као и допуна захтева у односу на окривљеног ВВ, док је допуна захтева у односу на окривљене ББ и ГГ неблаговремена.

Неосновано се захтевом за заштиту законитости бранилаца окривљених указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и с тим у вези истиче да је правноснажна пресуда заснована на доказима на којима се пресуда по одредбама Законика о кривичном поступку не може засновати. Као незаконит доказ, у захтеву се означавају транскрипти телефонских разговора који су применом тада важећих одредаба Законика о кривичном поступку, и то одредаба чланова 504ђ – 504з, прикупљени на основу основне наредбе истражног судије Вишег суда у Зрењанину 4Кри.Пов 3/10 од 12.03.2010. године, који се односе на девет лица од којих је пет прецизно именовано, док су четири лица означена као НН лица, а који према наводима захтева немају никакву везу са окривљенима и са догађајима који су били предмет кривичног поступка, а која наредба је проширена другим наредбама, у којима се такође наводе лица,

кривична дела и догађаји који немају никакве везе са предметним кривичним поступком. У захтеву се истиче да је тек након четири месеца од доношења основне наредбе, донета и наредба о проширењу основне наредбе, која се односи на неке од окривљених, али да се ни у овој наредби не наводе кривична дела која су предмет актуелне оптужнице, а из којих разлога ни основна наредба од 12.03.2010. године, тако а ни осталих пет наредби нису законите, те транскрипти сниманих телефонских разговора на основу ових наредби представљају незаконит доказ, на којем се не може засновати судска одлука.

Изложене наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Врховни касациони суд оцењује неоснованим, обзиром да је иста повреда закона истицана у жалбама изјављеним против првостепене пресуде, а другостепени суд је у свему прихватио као правилне разлоге првостепеног суда који су изнети на странама 88, 89 и 90 првостепене пресуде и жалбе у овом делу одбио као неосноване, дајући при томе јасне разлоге за своју одлуку на странама 7 и 8, као и у ставу један и два на страни 9 другостепене пресуде, које и овај суд у свему прихвата као правилне и у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП на њих и упућује.

И по оцени овога суда, основна наредба истражног судије број 4Кр.Пов. 3/10 од 12.03.2010. године донета је у свему у складу са одредбама Законика о кривичном поступку, обзиром да је истражни судија наредио надзор и снимање телефонских и других разговора и комуникација другим техничким средствима и оптичка снимања, у складу са одредбом члана 504е став 1. тада важећег ЗКП, против лица за која су постојали основи сумње да су учинили кривично дело из члана 504а ЗКП, односно кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, а због којег су, поред осталог, окривљени АА, ББ и ДД и оглашени кривим правноснажном пресудом.

Поред тога, из списка предмета утврђује се да је наредбом истражног судије број 4Кри.Пов. 3/10 од 07.07.2010. године проширено извођење мера надзора и снимања телефонских и других разговора и комуникација другим техничким средствима и оптичка снимања против четворо лица, поред осталог против окривљеног АА због постојања основа сумње да је извршио кривично дело из члана 359. КЗ. Наредбом 4Кри.Пов. 3/10 од 29.07.2010. године ова мера проширена је и на окривљеног ДД због постојања основа сумње да је извршио, поред осталог, кривично дело из члана 359. КЗ, док је наредбом истражног судије 4Кри.Пов 3/10 од 05.08.2010. године проширено извођење ових мера и на окривљеног ББ, те наредбом од 25.08.2010. године и на окривљеног ГГ. Стога је очигледно да су све наредбе истражног судије, односно допуне основне наредбе од 12.03.2010. године, законите. Ово тим пре када се има у виду да се правноснажна пресуда фактички заснива на доказима прибављеним на основу допуне основне наредбе од 07.07.2010. године, 29.07.2010. године, 05.08.2010. године и 25.08.2010. године, а којима је наложена допуна извођења мера надзора у односу на окривљене АА, ББ, ГГ и ДД. Стога су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених, којима се указује да су наведени транскрипти сачињени супротно одредбама Законика о кривичном поступку и да

је правноснажна пресуда заснована на незаконитим доказима, оцењени неоснованим.

У вези са битном повредом одредбама кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, у истом захтеву наводи се и да су у тада преткривичној фази кривичног поступка докази прикупљени на незаконит начин, обзиром да су испитивања сведока извршена у супротности са тада важећим одредбама ЗКП, јер сведоци нису упозорени на своја права на која је истражни судија био у обавези да их упозори и да та упозорења изричито констатује на записницима о испитивању сведока.

Супротно изложеним наводима захтева, из списка предмета утврђује се да су приликом испитивања сви сведоци упозорени од стране истражног судије Вишег суда у Зрењанину у смислу одредаба „члана 100. и 102.“ тада важећег Законика о кривичном поступку, при чему чињеница да садржина законског текста ових одредби није изричито констатована на записнику о саслушању ових лица не чини ове доказе незаконитим, како се то неосновано истиче у захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљених. Поред тога, када се има у виду да је пресуда заснована на исказима сведока који су саслушани на главном претресу, а не на њиховим исказима из истраге нити се то тврди у поднетом захтеву, то је без значаја евентуално незаконито поступање истражног судије приликом саслушања ових лица (предочавање њиховог исказа пред радницима полиције). Стога је очигледно да правноснажна пресуда није заснована на незаконитим доказима, те да у конкретном случају није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Неосновани су и наводи захтева којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП (коју браниоци окривљених погрешно означавају као повреду из члана 439. став 1. тачка 1) ЗКП).

С тим у вези, у захтеву се истиче да је окривљени АА правноснажном пресудом оглашен кривим због кривичног дела из члана 359. став 1. КЗ, и то за дела описана под тачкама 10 и 12 првостепене пресуде, а окривљени ББ за кривично дело описано под тачком 10 првостепене пресуде, и поред тога што из чињеничног описа кривичног дела под тачком 10 јасно произилази да није настала последица кривичног дела, обзиром да новац за накнаду штете није исплаћен, односно није прибављена каква корист ни окривљенима, нити другим физичким или правним лицима, нити је другом нанета каква штета или тежа повреда, док из чињеничног описа кривичног дела под тачком 12 јасно произилази да није дошло до исплате накнаде штете, дакле да ни окривљенима, а ни другим физичким и правним лицима није прибављена каква корист, нити је причињена каква штета ни тежа повреда. Стога, према ставу бранилаца окривљених, у конкретном случају у односу на ова кривична дела, нису испуњени битни елементи бића предметних кривичних дела, те је кривични закон повређен у питању да ли је дело за које су окривљени оглашени кривим кривично дело.

Врховни касациони суд изложене наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених оцењује неоснованим, из следећих разлога:

Кривично дело из члана 359. став 1. КЗ чини службено лице које искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачењем границе свог службеног положаја или невршењем своје службене дужности прибави себи или другом физичком или правном лицу какву корист, другом нанесе какву штету или тежој повреди права другог.

Према стању у списима, окривљени АА и ЂЂ су дана 05.08.2010. године, као службена лица ПУ Зрењанин, искористили свој службени положај у намери да другом прибаве имовинску корист, на тај начин што су по претходном договору са окривљеним ББ, саобраћајним полицијским службеником ПУ Зрењанин, који је обезбедио учеснике, одредили место и време одигравања унапред испланиране симуловане саобраћајне незгоде у Зрењанину, а након тога извршили увиђај и сачинили записник о увиђају у који је окривљени ЂЂ на основу података које му је проследио окривљени АА на основу договора са окривљеним ББ, унео неистинит податак да се ЕЕ налазила као путник у путничком моторном возилу „...“ иако иста није била учесник поменуте симуловане саобраћајне незгоде, а затим су овај записник о увиђају оштећена лица у симулованој саобраћајној незгоди заједно са одштетним захтевима и извештајима лекара предала осигуравајућем друштву „ЖЖ“ ... ради наплате штете, који захтеви су од стране осигуравајућег друштва одбијени. Поред тога, према изреци правоснажне пресуде, под тачком 12 наведено је да је окривљени АА, заједно са окривљенима ЂЂ и ЗЗ, искористио свој службени положај као службено лице ПУ Зрењанин у намери да себи и другом прибави имовинску корист, на тај начин што су по претходном договору одредили место и време одигравања унапред испланиране саобраћајне незгоде на магистралном путу ЕМ - 7, чије учеснике је обезбедио окривљени ЗЗ, а затим извршили увиђај и сачинили записник о увиђају који су затим оштећена лица у симулованој саобраћајној незгоди заједно са одштетним захтевима, извештајима лекара специјалисте предала осигуравајућем друштву АД за осигурање „ИИ“ ..., ради наплате штете, а од којих захтева су у међувремену, након покретања кривичног поступка одустали.

Дакле, под тачкама 10 и 12 изреке првостепене пресуде, јасно су описана сва субјективна и објективна обележја кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ, због којих су окривљени АА и ББ оглашени кривим, а из саме изреке у овом делу јасно произилази да су кривично правне радње кривичног дела из члана 359. став 1. КЗ, остале у покушају, обзиром да је осигуравајуће друштво „ЖЖ“ ... одбило захтев за исплату штете, док су оштећени од захтева за наплате штете који је поднет осигуравајућем друштву АД за осигурање „ИИ“ ... одустали након покретања кривичног поступка.

Стога, без обзира што у односу на ове две тачке изреке првостепене пресуде нема последица у виду наплате штете, по оцени овога суда, изрека садржи све битне елементе продуженог кривичног дела из члана 359. став 1. КЗ, због којег су окривљени АА и ББ оглашени кривим.

Из наведених разлога, захтев за заштиту законитости бранилаца окривљених одбијен је као неоснован у делу у којем се односи на битну повреду

одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка) ЗКП и на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, на основу члана 491. став 1. и 2. ЗКП.

Допуна истог захтева, у односу на окривљеног АА одбијена је као неоснована, док је у односу на окривљене ББ и ГГ одбачена као неблагоприятна.

Наиме, неосновано се допуном захтева за заштиту законитости указује да је правноснажним пресудама учињена повреда закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у односу на окривљеног ВВ и с тим у вези истиче да је против окривљеног кривични поступак вођен и подигнута оптужница због кривичног дела превара у осигурању из члана 208а став 1. тада важећег КЗ, те да је након измена Кривичног законика, које су ступиле на снагу 01.03.2018. године, јавни тужилац изменио оптужницу и за исти опис радње окривљеном ставио на терет кривично дело „обичне“ преваре супротно одредби члана 5. став 2. КЗ, те правну квалификацију изменио на штету окривљеног, а на који начин је, оглашавањем окривљеног ВВ кривим за кривично дело преваре из члана 208. став 3. у вези става 1. КЗ РС учинио повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, јер је у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе применио закон који се не може применити.

Према стању у списима, оптужницом Вишег јавног тужиоца у Зрењанину Кт бр.41/11 од 11.10.2011. године, поред осталог, окривљеном ВВ стављено је на терет извршење једног кривичног дела превара у осигурању из члана 208а став 1. КЗ и једно кривично дело превара у осигурању из члана 208а став 3. у вези става 1. КЗ. Ова оптужница је измењена дана 20.06.2018. године, тако што је окривљеном ВВ стављено на терет, поред осталог, извршење два кривична дела преваре из члана 208. став 3. у вези става 1. КЗ.

Надлежност јавног тужиоца је да подиже и заступа оптужбу, а што подразумева и његово право да је прилагођава и мења у току целог поступка, па и након подизања оптужнице, у току главног претреса, сходно одредбама чланова 409. и 410. ЗКП.

Имајући у виду да оптужни акт по својој правној природи представља акт који се може мењати током целог кривичног поступка и да је у овој кривичноправној ствари надлежни јавни тужилац у складу са одредабма ЗКП изменио правну квалификацију кривичних дела која су стављена на терет окривљеном ВВ, те да из изреке правноснажне пресуде (тачка 16 и тачка 19) произилази да је окривљени ВВ у намери да себи и другима прибави противправну имовинску корист, обезбедио и организовао лица која ће учествовати у унапред испланираним симулованим саобраћајним незгодама дана 02.10.2010. године и дана 01.04.2010. године у Зрењанину, након чега су учесници симулованих саобраћајних незгода предали извештаје лекара специјалиста и одштетне захтеве са записницима о увиђају осигуравајућем друштву АД „ЈЈ“ из ... и АД „КК“ ..., ради наплате штете, на који начин су довели у заблуду овлашћена лица АД „ЈЈ“ и АД „КК“ да на штету ових осигуравајућих друштава исплате износе наведене у изреци правноснажне пресуде на име накнаде штете, то из изреке јасно произилазе сви битни елементи продуженог кривичног дела преваре из члана 208. став 3. у вези става 1. КЗ, због ког је окривљени правноснажном

пресудом и оглашен кривим. Стога су наводи бранилаца окривљеног, изнети у допуни захтева за заштиту законитости, а којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, оцењени неоснованим.

У односу на окривљене ББ и ГГ допуна захтева за заштиту законитости одбачена је као неблагоприятна, обзиром да из списка предмета произилази да је обојици окривљених другостепена пресуда – пресуда Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.1094/18 од 11.12.2018. године достављена дана 15.01.2019. године, те да су браниоци окривљених допуна захтева поднели дана 18.02.2019. године Вишем суду у Зрењанину, дакле након протекла законом прописаног рока од 30 дана за подношење овог ванредног правног лека, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 491. став 1. и 2. ЗКП у делу у којем су захтев и допуна захтева за заштиту законитости одбијени као неосновани, те на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 1) у вези са чланом 485. став 4. ЗКП у делу у којем је допуна захтева одбачена као неблагоприятна, донета је одлука као у изреци.

**Записничар-саветник,
Снежана Меденица,с.р.**

**Председник већа-судија,
Невенка Важић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић